Høringssvar fra Pinsemenigheten Filadelfiakirken, Vestby – angående lovforslaget mot konverteringsterapi, med høringsfrist 10.10.2022

Filadelfiakirken, Vestby, er en av menighetene i Pinsebevegelsen i Norge, som består av over 330 selvstendige menigheter og over 40 000 medlemmer.

Vi ønsker å understreke at alle mennesker, uansett hvem de er, må bli møtt med respekt og omsorg. Samtidig vil vi betone viktigheten av tros- og livssynsfrihet, som er en grunnpilar i det demokrati Norge har.

Som menighet driver vi ikke med terapi. Vi tilbyr *sjelesorg og forbønn* for de som ønsker det, noe som må skje uten noen form for tvang, press eller manipulasjon. Det arbeid en menighet driver på dette feltet, hører inn under religionsfrihetens område (EMK, art. 9; SP, art. 18 og BK, art. 14.) Dette omfatter alt fra foreldres ansvar for, og rett til, å samtale med og veilede egne barn i tråd med sin religiøse overbevisning, forkynnelse på gudstjenester, forbønn og sjelesorg, mv.

Vi finner imidlertid at lovforslaget, på bakgrunn av Departementets høringsnotat, innebærer et alvorlig inngrep nettopp i religionsfriheten (EMK, art. 9) og retten til privatliv og familieliv (EMK art. 8). Vern mot ulike former for overgrep mot mennesker er dekket av allerede eksisterende lover i Norge. Derfor må lovforslaget avvises. Hvis lovforslaget, på bakgrunn av høringsnotatet, vedtas i sin nåværende form, er det ikke usannsynlig at det vil føre til rettssaker som vil bli brakt inn for EMD. Dette er noe *Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST)* kommer inn på (Høringsnotatet, s. 81).

Ikke god nok utredning

Solberg-regjeringen fremla et lovforslag om et eventuelt forbud mot konverteringsterapi begrenset til barn. Man drøftet her om grensen skulle være 16 eller 18 år. Dette lovforslaget tok hensyn til *Lovavdelingens* påpekning av at det ville stride mot menneskerettighetene hvis personer over 18 år ble nektet å motta konverteringsterapi, forutsatt at dette skjedde ut fra mottakers ønske eller samtykke. Det nåværende lovforslaget lar forbudet gjelder for alle, uansett alder, enten det er tale om samtykke eller ikke. Den nåværende regjeringen synes ikke å ha bedt Lovavdelingen utrede dette. Man får inntrykk av at Departementet drøfter disse spørsmålene ut fra eget skjønn.

Departementet erkjenner at det ikke foreligger en grundig nok utredning bak lovforslaget. Det skriver at man «ikke har sikker kunnskap om hvordan konverteringsterapi foregår i Norge» (s. 96). Videre henvises det til undersøkelser mer generelt, men det innrømmes at «undersøkelsene ikke eksplisitt har tatt for seg konverteringsterapi gitt til personer som selv har uttrykt et ønske om dette» (s. 39).

Religionsfriheten

Det hevdes imidlertid at man har «klare holdepunkter for at konverteringsterapi i norsk sammenheng gjerne foregår i nære relasjoner og i religiøse sammenhenger» (s. 96). Men her melder det grunnleggende spørsmålet om religionsfrihet seg. EMK, art. 9, punkt 1 lyder:

1. Everyone has the right to freedom of thought, conscience and religion; this right includes freedom to change his religion or belief and freedom, either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief, in worship, teaching, practice and observance.

I Pinsebevegelsens trosgrunnlag står det: «Vi tror at Gud har innstiftet ekteskapet mellom kvinne og mann som den naturlige rammen for samliv.» I samsvar med dette sies det, ut fra

vår forståelse av Bibelen, ja til ekteskap mellom kvinne og mann, men ikke til likekjønnede ekteskap. Dette formidles gjennom undervisning og forkynnelse. Pinsebevegelsens lære er her i samsvar med flertallet av de frikirkelige samfunn i Norge, og også med majoriteten av kirker, globalt sett. I Den norske kirke er det rom for to syn; det betyr at mange også der har et klassisk konservativt syn på ekteskap. Hvis noen, *ut fra eget ønske*, ber om sjelesorg og forbønn når det gjelder samliv, ser vi det som vår oppgave å imøtekomme det. Dette handler om det som EMK art. 9 sier: «Everyone has the right to… either alone or in community with others and in public or private, to manifest his religion or belief, in worship, teaching, practice and observance."

Derfor, om noen ber om sjelesorg og forbønn for å få hjelp til å bli fri uønskede tanker om seksuell orientering eller kjønnsidentitet, må vi si ja til det. Det handler om "to manifest our religion or belief, in… teaching, practice and observance". *Selvsagt må dette skje med visdom, klokskap og respekt – på vedkommendes egne premisser.*

Ut fra EMK, art. 9 bryter det med religionsfriheten når Departementet, på bakgrunn av sin tolkning i høringsnotatet, fremmer følgende lovforslag (s. 128):

> *Med bot eller fengsel inntil 3 år straffes den som anvender metoder med formål om å få en annen til å endre, fornekte eller undertrykke sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet, som er klart egnet til å påføre vedkommende psykisk skade.*

I høringsnotatet skriver Departementet blant annet (s. 97):

> Til tross for at religiøse ytringer isolert sett vil nyte et sterkt vern etter religionsfriheten, kan det heller ikke prinsipielt utelukkes at metodisk bruk av religiøse ytringer kan rammes av straffebudet.

Og videre sies det (s. 99):

> Departementet har ikke til formål å gjøre inngrep i en troende persons kommunikasjon med høyere makter. Departementet er imidlertid av den klare oppfatning at også bønn og forbønnshandlinger kan regnes som en metode der bønnen skjer i påhør av og er rettet mot en annen.

Ut fra et helhetsinntrykk av høringsnotatet synes dette å kunne tolkes slik at om noen ber for en person om at vedkommende skal bli fri uønskede tanker knyttet til seksuell orientering eller kjønnsidentitet, begås det et straffbart lovbrudd – selv om vedkommende har ønsket dette.

La oss illustrere problematikken med et tenkelig eksempel. På s. 101 i høringsnotatet nevnes *bifil orientering*. La oss tenke oss at en sjelesørger eller pastor oppsøkes av en person som er heterofilt gift, men som har bifile følelser. Nå skal man ifølge Bibelen være tro mot sin ektefelle. Vil det da være straffbar «konverteringsterapi» om sjelesørgeren gjennom samtale og forbønn prøver å hjelpe vedkommende til å overvinne eller bli kvitt denne formen for fristelse, kanskje ved gjentatte samtaler?

Det er en sterk kristen tradisjon å følge det man oppfatter som Guds bud istedenfor statens lover hvis det oppstår en konflikt her (Apg 4,19; 5,29). Av den grunn er det, som nevnt ovenfor, en aktuell problemstilling at det nåværende lovforslaget kan resultere i rettssaker som kan bli ført helt frem til EMD.

Det nasjonale statsadvokatembetet (NAST) skriver (s. 81):

> NAST har merket seg at Lovavdelingen ikke har vurdert om departementets forslag oppfyller legalitetsprinsippets krav til klarhet og forutsigbarhet. Lovforslaget trår enkelte grunnleggende menneskerettigheter så nært at Lovavdelingen ble bedt om å skrive et lengre notat om de menneskerettslige problemstillingene. Derfor bør departementet vurdere å anmode Lovavdelingen

> om å utrede hvorvidt forslaget i dets nåværende form er i overenstemmelse med legalitetsprinsippet og klarhetskravet. En slik fremgangsmåte vil kunne være fornuftig med tanke på eventuelle fremtidige saksanlegg mot Norge i EMD.

Og *Riksadvokaten* påpeker behovet for å «*klargjøre skillet mot bønn, sjelesorg og religiøs veiledning som må falle utenfor straffebudet*» (s. 81. Kursiv ved oss.)

Fryktkultur

Lovforslaget er også egnet til å skape en fryktkultur i hjem, menighet og samfunnet ellers. Solberg-regjeringen tok opp dette temaet i sitt høringsnotat (s. 51-52):

> Departementet vil understreke at et forbud mot å utføre konverteringsterapi ikke skal ramme samtaler om personers livssituasjon, herunder at en person har vanskeligheter med sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet. Det er et viktig hensyn at en regulering ikke skal føre til at psykologer, psykiatere, familieterapeuter, prester, forbedere, mv. blir redde for å innlate seg på en samtale med personer som har problemer med sin seksuelle orientering eller kjønnsidentitet. Departementet viser til at heller ikke i den tyske lovgivningen blir sjelesørgeriske eller psykoterapeutiske samtaler om livssituasjonen til vedkommende, om holdninger til religiøsitet eller livssyn (Glaubensgebote) eller hvordan vedkommende skal håndtere sin egen seksuelle orientering definert som konverteringsbehandling.»

Diskriminering av konservativt religiøse

Videre *diskriminerer* lovforslaget, slik det utlegges i høringsnotatet, konservativt religiøse. Høringsnotatet synes å hevde at mennesker som søker hjelp til å få endret sin seksuelle orientering, for eksempel fra homofil til heterofil, gjør dette på grunn av ulike former for sosialt press (s. 104). Men her tas *ikke menneskers religiøse tro på alvor*. Det vises ikke forståelse for den eksistensielle dybde i et menneskes gudstro, en dybde som kan gjøre at mennesker utstår både tortur og martyrium for sin tro. I denne sammenheng betyr dette blant annet at det finnes mennesker som, ut fra en dyp overbevisning om Bibelen som Guds ord, ikke vil leve ut en homofil orientering, men vil oppsøke sjelesorg og forbønn – også i håp om endring av sin situasjon. Det finnes en rekke vitnesbyrd om at dette har skjedd. (Artikkelen «Nå er han gift med en kvinne» i Korsets Seier 09.09.2022, s. 16-21 gir et eksempel på det.)

Lovforslaget innebærer videre en *overformynderi-tenkning*. Voksne mennesker skal altså «beskyttes mot seg selv» på en måte som umyndiggjør dem. Det skadepotensiale som Departementets høringsnotat hevder finnes, og som det mener det må utøves kollektiv beskyttelse mot, mangler dokumentasjon. Som nevnt ovenfor, erkjenner Departementet at «undersøkelsene ikke eksplisitt har tatt for seg konverteringsterapi gitt til personer som selv har uttrykt et ønske om dette» (s. 39).

Denne tenkningen fører dessuten til at *konservativt religiøse kan påføres skade*, blant annet de som ut fra en dyp overbevisning vil følge Bibelens ord. De risikerer å ikke få den hjelpen de ønsker, enten fordi de selv ikke vil utsette sjelesørgere eller forbedere for risiko for å bli straffedømt – eller fordi sjelesørgere og forbedere ikke våger å hjelpe dem. De hindres i å få sjelesorg og forbønn, slik de trenger det, ut fra sitt ønske. Dermed kan de måtte kjempe sin kamp alene, med den psykiske belastning det medfører.

Foreldre og barn

Lovforslagets høringsnotat påpeker at retten til privatliv og familieliv også omfatter «tanke- og religionsfrihet, ettersom personlig overbevisning er en sentral del av privatlivet» (s. 38) Dette har betydning når det gjelder bønn og forbønn i relasjonen mellom foreldre og barn. For kristne er det helt naturlig å be til Gud i forbindelse med at man samtaler om vanskelige ting. Det er en viktig del av den kristne trospraksis. Hvor tidlig spørsmål angående seksuell

orientering og kjønnsidentitet melder seg, vil antakelig kunne variere. Kanskje vil det bli mest aktuelt når man kommer opp i tenårene. Sett nå for eksempel at en tenåring opplever uønskede tanker og følelser av homofil art og snakker med sine foreldre om dette. Foreldrene har et klassisk syn på ekteskapet, og i forbindelse med samtalen ber de sammen med tenåringen om at problemet skal forsvinne. Kanskje ber de også med håndspåleggelse. Det må jo være utenkelig at dette skulle bryte med norsk lov, forutsatt at det skjer etter mottakers ønske. Selvsagt må dette også skje på en forsvarlig måte, med visdom – hvor også barnets alder i høyeste grad må tas i betraktning. Det må ikke skje på en «utilbørlig» måte. I tråd med den tenkningen om bønn som her er beskrevet, vil det også kunne oppleves naturlig for foreldre og barn i en slik situasjon å oppsøke for eksempel menighetens pastor for samtale og forbønn.

Den form for bønn og forbønn som her er beskrevet, er helt vanlig for den pentekostale bevegelsen. Pinsebevegelsen i Norge hører til denne strømningen innen kristenheten. Det er en bevegelse som går på tvers av ulike kirkesamfunn, og som globalt involverer over 600 millioner mennesker. Først oppstod de klassiske pentekostale kirker, fra begynnelsen av 1900-tallet. Så kom senere den karismatiske bevegelsen som har fått stort innpass i de eldre kirkesamfunn, både i protestantiske kirker og den katolske kirke (med over 170 millioner i den katolske karismatiske bevegelsen). Det er altså, som sagt, typisk for pentekostal kristendom å tro på virkningen av bønn og forbønn. Forbønn med håndspåleggelse er her vanlig, blant annet når det gjelder ulike problem. Det ville være et stort inngrep i religions- og trosfriheten om foreldre ikke skulle få be for sine barn om at uønskede homofile tanker, eller uønskede kjønnsidentitets-tanker, skulle forsvinne. (jfr. EMK, art. 9 og SP, art. 18.) Dette kan jo ikke være lovstridig i et demokrati som det Norge har.

Seksuell orientering – et flytende begrep

Seksuell orientering er et flytende begrep. Dette pekes det på i en omfattende forskningsrapport gjengitt i *The New Atlantis*: «Sexuality and Gender: Findings from the Biological, Psychological and Social Sciences». Den er skrevet av Lawrence S. Mayer (M.B., M.S., Ph.D.) og Paul R. McHugh (M.D.), tidligere «chief of psychiatry» ved Johns Hopkins Hospital i USA. Rapporten er et sammendrag av en grundig gjennomgang av mange av de mest dyptpløyende studier innen biologiske, psykologiske og sosiologiske vitenskaper når det gjelder seksuell orientering og kjønnsidentitet. (Mayer & McHugh, «Sexuality and Gender: Findings from the Biological, Psychological and Social Sciences», *The New Atlantis*, 2016 ; (https://www.thenewatlantis.com/docLib/20160819_TNA50Introduction.pdf).

Her sies det blant annet: “The concept of sexual orientation is unusually ambiguous compared to other psychological traits”. Rapporten påpeker også at forskning synes å vise at det ikke er uvanlig at det finner sted en endring av «sexual desire and attraction» hos mange i løpet av livet. (Mayer & McHugh, «Part One: Sexual Orientation, Sexuality and Gender: Findings from the Biological, Psychological, and Social Sciences», 2016, s. 13-58). Ifølge denne rapporten er altså seksuell orientering et komplekst fenomen. Rapporten viser at hos mange skjer det en endring på dette området i løpet av livet.

I lys av dette bør det minnes om at det for mange kan dreie seg om bifile følelser i varierende grad. Da må det være åpenbart at det må være rom for samtale, sjelesorg og bønn for å gi hjelp til å sortere de følelser det handler om.

Behovet for kritisk vitenskapelig tenkning

I vårt høringsnotat er det understreket at bønn og forbønn ikke skal ansees for behandling eller terapi. Det handler her om religionsutøvelse (jfr. EMK, art. 9 og SP, art 18.).

Ovenfor har vi pekt på lovforslaget er mangelfullt utredet. Vi vil imidlertid i tillegg komme med en vitenskapsteoretisk bemerkning. I Departementets høringsnotat synes det å bli

slått kategorisk fast at enhver form for såkalt konverteringsterapi er skadelig. Her er det grunn til å minne om de kritiske spørsmål angående forskningsresultater og vitenskapelige teorier som er drøftet innen den senere vitenskapsfilosofi. (Det vises her til vitenskapsfilosofer som blant annet Karl Popper og Thomas Kuhn, samt til senere drøftelser.) I lys av dette er det på sin plass med en kritisk og nyansert drøftelse av generaliserende påstander om det skadelige ved enhver form for såkalt konverteringsterapi, påstander som fremmes uten en nødvendig drøftelse av hvilke handlinger det konkret dreier seg om.

Historien til Kenneth Zucker viser hvor galt det kan gå hvis forskning blir politisert til å bli politisk korrekt, slik at den vitenskapsfilosofiske kritiske tenkning forsvinner. Zucker var forsker og terapeut ved Univeritetet i Toronto. Han brukte psykososial behandling, som samtaleterapi og lignende, med stort hell. For eksempel viste en oppfølgingsstudie at bare 3 av 25 jenter som de hadde behandlet for kjønnsdysfori, fortsatt hadde problem med dette. Zucker advarte mot tendensen til å sette i gang med kjønnsskifte så snart barn eller unge uttrykte at de hadde problem med sitt kjønn. Dette fikk han voldsom kritikk for. Og i 2015 avsatte ledelsen ved Universitetet i Toronto ham. De begrunnet dette med at han ikke var «på linje med den nyeste tenkning». (Mayer & McHugh, «Part Three: Gender Identity», Sexuality and Gender: Findings from the Biological, Psychological, and Social Sciences», 2016, s. 86-11). Vigilius, Mikkel. (08.05.2018). Den transkønnede. Hentet fra: http://www.nytliv.dk/resource/dentranskoennede/).

I lys av Zuckers historie er det tankevekkende med den kritikk som er kommet mot for rask irreversibel behandling av kjønnsdysfori, ikke minst fra svensk sykehushold. Det har vært programmer om dette på svensk TV, med intervju av personer som angrer dypt på den irreversible behandling de har fått. Denne problematikken synes nå også å ha fått oppmerksomhet i Norge.

Lovforslaget avviser også kategorisk konverteringsterapi i form av «demonutdrivelse». Dette gjøres imidlertid uten noen nærmere systematisk-teologisk eller praktisk-teologisk drøftelse. Man kan ikke ta for gitt at dette uttrykket forstås likt teologisk i ulike kirkelige sammenhenger.

Konklusjon: Høringssvarets hovedanliggende

Hovedanliggendet til vårt høringssvar er å understreke viktigheten av å beholde den tros- og religionsfrihet vi har i Norge. Friheten til å utøve kristen sjelesorg kombinert med bønn og forbønn må ikke innskrenkes, hverken i hjemmet eller i menigheten. Skillet mellom behandling og religionsutøvelse i form av bønn og forbønn må fastholdes.

Vestby, 09.10.2022

Eldsterådet i Filadelfiakirken, Vestby,
i samarbeid med Øyvind Gaarder Andersen (medlem)